

רע"פ 9171/16 - מאג'ד כלבונה נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 9171/16

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: מאג'ד כלבונה

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, מיום 30.10.2016, בעפ"ת 657-09-16, שניתן על ידי כב' השופט א' פורת

בשם המבקש: עו"ד מאור בן חיים

בשם המשיבה: עו"ד עידית פרג'ון

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט א' פורת), בעפ"ת 657-09-16, מיום 30.10.2016, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בעכו (כב' השופט י' בכר) (להלן: בית המשפט לתעבורה), בפל"א 3468-07-16, מיום 14.7.2016.

רקע והליכים קודמים

2. המבקש הורשע, על יסוד הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בביצוע העבירות הבאות: נהיגה ללא רישיון נהיגה, לפי סעיף 10א לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: פקודת התעבורה); נהיגה בזמן פסילה, לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה; נהיגה כאשר רישיון הנהיגה פקע בתקופה העולה על 6 חודשים, לפי סעיף 2 לפקודת התעבורה; ונהיגה ברכב ללא ביטוח, לפי סעיף 2א לפקודת ביטוח רכב מנועי, התש"ל-1970.

על-פי עובדות כתב האישום, ביום 11.7.2016, בסמוך לשעה 10:40, נהג המבקש ברכב פרטי בעיר שפרעם, כשהוא פסול מנהיגה מיום 30.12.2015 למשך 14 חודשים (תיק פ"ל 9390-12-15), וכשאינן ברשותו תעודת ביטוח בתוקף לשימוש ברכב. באותן נסיבות, נהג המבקש שעה שרישיון הרכב בו נהג פקע ביום 22.6.2015, וללא פוליסת ביטוח תקפה.

3. בית המשפט לתעבורה אימץ את הענישה המוסכמת אליה עתרו באי כוח הצדדים, והשית על המבקש את העונשים הבאים: 14 חודשי מאסר לריצוי בפועל; הופעל, בחופף למאסר הנ"ל, עונש של 12 חודשי מאסר מותנה, אשר הוטל על המבקש בתיק פ"ל 9390-12-15, כך שעל המבקש לרצות 14 חודשי מאסר בפועל מיום מעצרו, 11.7.2016; 12 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש, בתוך 3 שנים, עבירה לפי סעיפים 10(א) או 67 לפקודת התעבורה; פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה, למשך 3 שנים, "במצטבר לעונש הפסילה שהנאשם [המבקש] מרצה כעת"; 6 חודשי פסילת רישיון נהיגה על תנאי, לבל יעבור המבקש, בתוך 3 שנים, עבירה בה הורשע או אחת העבירות המפורטות בתוספת הראשונה או בתוספת השנייה לפקודת התעבורה, ויורשע בה; וכן התחייבות כספית, בסך של 3,000 ₪, להימנע מלבצע עבירות בהן הורשע בתיק זה, בתוך שנתיים מיום גזר הדין, או 30 ימי מאסר תמורתה.

יצוין, כי במסגרת גזר הדין, הורה בית המשפט לתעבורה על הפסקת עבודות השירות אותן ריצה המבקש אותה עת, וקבע כי "יתרת תקופת עבודות השירות שהופסקה תרוצה באופן חופף לעונש המאסר בתיק זה".

4. לאחר מתן גזר הדין, פנה המבקש למזכירות בית המשפט לתעבורה, בבקשה מנומקת להקל בעונשו. בקשה זו הועברה לסנגוריה הציבורית, אשר הגישה לבית המשפט המחוזי בחיפה, לאחר קבלת אורכה, ערעור אשר מופנה כנגד גזר דינו של בית המשפט לתעבורה. בהודעת הערעור, עתר המבקש להקלה בעונשו, נוכח נסיבות חייו הקשות וסטייה (נטענת) של המשיבה מהסדר הטיעון שנערך עמו. בהקשר אחרון זה, נטען כי התביעה חזרה בה מהסכמתה לעיכוב ביצוע עונש מאסרו, שעה שאך בשל דחייה זו, נתן המבקש את הסכמתו להסדר הטיעון. בנוסף, טען המבקש כי העונש שהוסכם במסגרת ההסדר סטה לחומרה ממדיניות הענישה הנוהגת בעבירות דומות, ומשכך היה על בית המשפט לתעבורה להקל בו.

לאחר הגשת הודעת הערעור האמורה, הגיש המבקש לבית המשפט המחוזי בקשה לתיקון הודעת הערעור, במסגרתה עתר לזיכוי מהעבירה שעניינה נהיגה בזמן פסילה. לטענת המבקש, בעת שהלה נהג כאמור בכתב האישום, הוא היה בעיצומו של ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות, בעטייה של העבירה שבגינה גם נפסל רישיונו. לגישתו, בנסיבות אלה, ולאור הוראת סעיף 42(ג)(2) לפקודת התעבורה, לא הייתה תקופה זו אמורה להימנות במניין משך הפסילה, ולפיכך אין לראות במבקש כמי שנהג תחת פסילה אותה עת.

5. ביום 30.10.2016, דחה בית המשפט המחוזי את הערעור. אשר לטענה בדבר חריגת המשיבה מהסדר הטיעון בעניין דחיית מועד ריצוי העונש, נקבע כי עניין זה "לא היה נתון בהסכמה והדבר הוחזר למערער [המבקש]

היטב", כפי שעולה בבירור מפרוטוקול הדיון בבית המשפט לתעבורה. בנוגע לחריגה ממדיניות הענישה, קבע בית המשפט המחוזי כי "הענישה שהוטלה לא הייתה על הצד המחמיר ושמא אף היפוכם של דברים", וכי "לא הובאה ראיה כי מדובר בנסיבות חדשות שלא נפרשו בפני הערכאה קמא". לבסוף, דחה בית המשפט המחוזי את הטענה כי "מבחינת הדיון", היה מקום להורות על זיכוי של המבקש מהעבירה של נהיגה בזמן פסילה. זאת, משלא הוכיח המבקש כי התקיימו בעניינו "נסיבות חריגות במיוחד", אשר מצדיקות קבלה של בקשתו לחזור בו מהודאתו. אף לגופו של עניין, נקבע כי הוראת סעיף 34(ג)(2) לפקודת התעבורה אינה חלה במקרה דנן, שכן "תכליתו אינה מתקיימת בשעה שעניין לנו במאסר המרוצה בעבודות שירות, שאז ניתן לאחוז בהגה ולנהוג, ולפיכך אין כל הצדקה, בהיבט מטרות הענישה, לדחות את ריצוי עונש הפסילה באופן גורף".

הבקשה לרשות ערעור

6. המבקש הגיש בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, היא הבקשה שלפניי. הבקשה לרשות ערעור עוסקת, כך נטען, "בסוגיה אחת בלבד", לגביה שגה בית המשפט המחוזי "הן בניתוח המשפטי והן בתוצאתו", והיא פרשנותו לסעיף 42(ג)(2) לפקודת התעבורה. לעמדת המבקש, "במקרה של הטלת מאסר בפועל או עבודות שירות ביחד עם עונש פסילה - יש להתחיל למנות את תקופת הפסילה מתום ריצוי העונש". בהקשר לעניינו, טען המבקש כי "יש לשאת את עונש עבודות השירות ועונש הפסילה, בזה אחר זה", ומשכך "בהיעדר הוראה מפורשת ביחס לתקופת הפסילה, מעם ביהמ"ש שגזר את הפסילה - במועד העבירה הנטענת המבקש לא היה מצוי בתקופת פסילה". פרשנות זו מתיישבת, כך לטענת המבקש, עם פסיקתו של בית המשפט המחוזי בחיפה בעפ"ת 11975-08-13, ומתחייבת לאור הוראת החוק.

תגובת המשיבה

7. במענה לטענתו של המבקש, סבורה המשיבה כי אין מקום להתערב בפסק דינו של בית המשפט המחוזי, אשר "ניתן בהתאם לדיון, להוראות החוק והפסיקה הנוהגת ואין בו שום חידוש או קושי המצדיק מתן רשות ערעור". לעמדת המשיבה, פרשנות אחרת מזו שהעניק בית המשפט המחוזי לסעיף 42 לפקודת התעבורה, כפי שמציע המבקש, "אינה מתיישבת עם תכלית החקיקה הרלוונטית ועם מבחנים של שכל ישר ואף יהא בה כדי לסכל את מטרות הפסילה".

דיון והכרעה

8. הלכה מושרשת היא, כי רשות לערעור ב"גלגול שלישי", תינתן בצמצום, ורק במקרים המצריכים דיון בשאלה משפטית כבדת משקל או בסוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטני של הצדדים לבקשה; או כאשר עולה חשש לעיוות דין או לאי צדק של ממש שנגרם למבקש בהליך המשפטי (רע"פ 85/17 הרוש נ' מדינת ישראל (4.1.2017); רע"פ 9632/16 מקוריה נ' מדינת ישראל (15.12.2016); רע"פ 1940/16 פולק נ' מדינת ישראל (14.3.2016)). לאחר עיון בבקשה שלפניי ובנספחיה, וכן בתגובת המשיבה לבקשה, אינני סבור כי עניינו של המבקש נמנה על מקרים אלה, ומטעם זה בלבד יש לדחות את הבקשה.

9. בבחינת למעלה מן הצורך, אציין כי דין הבקשה להידחות אף לגופו של עניין. סעיף 42 לפקודת התעבורה

"(א) פסילה שהטיל בית משפט מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה לפי פקודה זו תחל ביום מתן גזר הדין אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת.

(ב) הוטלה פסילה על מי שנדון לפסילה במשפט קודם אשר תקופתה טרם נסתיימה, תהיה הפסילה שהוטלה כאמור מצטברת לקודמתה ותקופתה תחל בתום הפסילה הקודמת.

(ג) בחישוב תקופת הפסילה לא יבואו במנין -

(1) התקופה שחלפה עד מסירת הרשיון לרשות שנקבעה לכך בתקנות ובדרך שנקבעה;

(2) תקופה שבה נשא בעל הרשיון עונש מאסר על העבירה שבגללה נפסל כאמור."

הנני סבור, כי תכלית הוראת החוק האמורה, אינה מתיישבת כלל ועיקר עם הפרשנות לפיה בחישוב תקופת הפסילה לא תבוא במנין הימים תקופה בה ריצה בעל הרשיון עונש מאסר בעבודות שירות, ומשכך - אינה סובלת פרשנות כזו. כפי שציין השופט נ' סולברג בע"פ 2965/13 מדינת ישראל נ' אלרפיעה (2.7.2014) (להלן: עניין אלרפיעה), "אין טעם ולא תוחלת בפסילת רשיון נהיגה כשזו "נבלעת" בתקופת מאסר, שבה ממילא בטל כל אסיר מנהיגה" (שם, בפסקה 25). בעניין זה, הוסיף והטעים השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין כי "סעיף 42(ג)(2) לפקודת התעבורה - ברור כשמש בצהרי היום. תקופת פסילה שבגדרי המאסר היא תרתי דסתרי, היתה כלא היתה או שמא לא היתה ולא נבראה, וכפי שציין חברי, לא רק שאין לה נפקות ממשית אלא אינה משרתת את תכלית הפסילה, להגן על הציבור מגחמת עבריינים". תכלית ברורה זו אינה מתקיימת, כאשר עסקינן במאסר המרוצה בדרך של עבודות שירות. זאת, שכן הצורך להגן על הציבור מפני מסוכנותו של מי שנפסל לנהיגה, אינו בא על סיפוקו.

נראה אפוא, כי לא ניתן למצוא כל הצדקה להשהיית עונש הפסילה לפי סעיף 42 לפקודת התעבורה, אלא כאשר עסקינן בתקופה בה נשא בעל הרשיון עונש מאסר מאחורי סורג ובריח, היינו מאסר לריצוי בפועל. משכך, אינני רואה מקום לליבון סוגיה זו במסגרת דיון נוסף בבית משפט זה.

10. אשר על כן, דין הבקשה להידחות.

ניתנה היום, ז' בטבת התשע"ז (5.1.2017).

שׁוֹפֵט